

Nr 4.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § 3 mom. lagen den 17 oktober 1900 om straffregister; given Stockholms slott den 20 december 1929.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § 3 mom. lagen den 17 oktober 1900 om straffregister.

GUSTAF.

Georg Bissmark.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 8 § 3 mom. lagen den 17 oktober 1900 om straffregister.**

Härigenom förordnas, att 8 § 3 mom. lagen den 17 oktober 1900 om straffregister, sådant detta moment lyder enligt lag den 19 februari 1926 (nr 27), skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 mom. Utdrag av registret, innehållande bevis därom att viss person ej förekommer i straffregistret, må på begäran av denne meddelas, där han med intyg av myndighet, som i 2 mom. sista stycket sägs, eller av svensk beskickning eller svenskt konsulat styrker att hans rätt kan vara beroende av sådant bevis.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1930.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 november 1929.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bissmark, fråga om underlättande för svenska medborgare i utlandet att erhålla utdrag ur straffregistret samt anför:

»I en den 3 oktober 1928 dagtecknad, till Kungl. Maj:t avlåten framställning har riksdagens justitieombudsman anført, så vitt nu är i fråga:

Justitieombudsmannens framställning.

Enligt 1 § i lagen den 17 oktober 1900 om straffregister skall hos fångvårdsstyrelsen finnas ett straffregister, innehållande uppgifter, som i samma lag stadgas, angående dem, som genom utslag av domstol eller myndighet i riket

1. blivit dömda till dödsstraff, straffarbete eller fängelse eller för snatteri till böter, eller
2. förklarats ovärdiga att i rikets tjänst nyttjas, eller att föra andras talan inför rätta, eller
3. erhållit villkorlig straffdom, eller
4. blivit för brott ställda under framtiden, eller
5. förklarats vara övertygade om någon med straff belagd gärning, men i anseende till sinnessjukdom ej kunna till ansvar fällas, eller
6. blivit dömda till tvångsarbete.

I 8 § 1 mom. stadgas, att fullständigt utdrag av registret skall meddelas, då framställning därom göres av domstol, Kungl. Maj:ts befallningshavande eller allmän åklagare eller av annan myndighet, vilken enligt lag äger förordna om häktning, eller av riksdagens justitieombudsman eller dess militieombudsman. Till annan myndighet än nu är sagt, så ock till enskild, vars rätt må vara beroende på annan upplysning ur registret än som framgår av i 2 mom. eller 3 mom. omförmålt registerutdrag, skall fullständigt registerutdrag lämnas, där Konungen för särskilt fall därtill givit tillstånd.

I 2 mom. i samma paragraf förordnas, att utdrag av registret, innehållande allenast upplysning, huruvida viss person blivit dömd till förlust av medborgerligt förtroende eller påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen eller ställts under framtiden för brott, som kan medföra sistnämnda påföljd, ävensom, där så skett, vissa därav föranledda ytterligare upplysningar, skall på begäran meddelas myndighet ävensom annan, vilken utövar allmän befattning, varmed är förenad skyldighet att pröva, huruvida någon på grund av sådant utslag, som

här avses, är jämlikt lag eller författning utestängd från behörighet, rättighet eller förmån.

Sådant utdrag skall ock, enligt sista stycket i samma moment, meddelas enskild, vilken med intyg av Kungl. Maj:ts befallningshavande eller underrätt eller häradshövding eller borgmästare styrker, att hans rätt kan vara beroende därav, att utredning av honom förebringas i avseende å omständighet, varom sådant utdrag skall innehålla upplysning.

I 8 § 3 mom. stadgas slutligen, att utdrag av registret, innehållande bevis därom att viss person ej förekommer i straffregistret, må på begäran av denne meddelas, där han med intyg av myndighet, som i 2 mom. sista stycket sägs, styrker, att hans rätt kan vara beroende av sådant bevis.

Enligt § 2 mom. 4 i tryckfrihetsförordningen må utdrag av det i riket inrättade straffregister ej meddelas i vidsträcktare mån än som föranledes av lag. stiftad i den ordning § 87 regeringsformen stadgar. De fall, då utdrag av straffregistret kunna erhållas, äro de i lagen om straffregister angivna. I övrigt är straffregistret att anse såsom hemligt. Enskild person äger icke ens att beträffande sig själv erhålla utdrag därur i annan ordning än lagen om straffregister stadgar. Då detta centralregister över straffade personer upprättats, har man sålunda så långt sig göra låter velat förhindra missbruk av detsamma.'

Efter redogörelse för vad i ett av justitieombudsmannen handlagt ärende förekommit har justitieombudsmannen vidare yttrat:

'Vad i saken förekommit har givit mig anledning att upptaga frågan, huruvida icke möjligheten för å utrikes ort vistande svenska medborgare att erhålla utdrag av straffregistret för företeende inför utländsk myndighet skulle kunna i någon mån underlättas. Det torde icke så sällan förekomma, att sådan svensk medborgare kommer i behov av bevis att han icke förekommer i straffregistret. Såsom jag förut berört kan utdrag av straffregistret, innefattande dylikt bevis, erhållas endast under förutsättning att personen i fråga med intyg av Kungl. Maj:ts befallningshavande eller underrätt eller häradshövding eller borgmästare styrker, att hans rätt kan vara beroende av sådant bevis. Det torde vara uppenbart, att det mången gång kan vara svårt för en svensk, som vistas utomlands, att utan omgång anskaffa ett intyg, som sålunda styrker hans rätt att erhålla utdrag av straffregistret. Om en svensk för behandlingen av ett ärende hos utländsk myndighet avfordras bevis att han icke blivit straffad — bevis att han icke förekommer i straffregistret — torde det nämligen ofta vara förenat med stora svårigheter för ovannämnda svenska myndigheter att utfärda intyg för honom, att hans rätt kan vara beroende av ett sådant bevis.

Enligt vad jag erfarit torde framställningar från utlandssvenskar om bevis att de ej förekomma i straffregistret understundom genom förmedling av svenska konsuler insändas till utrikesdepartementet och därifrån vidarebefordras till fängvårdsstyrelsens avdelning för straffregistret. Vanligen torde dessa framställningar hava bifallits.

Att på dylika framställningar utfärda utdrag av straffregistret torde väl knappast stå i överensstämmelse med innehållet i 8 § i lagen om straffregister. Icke heller lärer det kunna antagas att, i brist på lagstadgande därom, berörda utväg att erhålla utdrag kan komma till användning i alla de fall, då behov därav är för handen. Utan tvivel torde det emellertid just hava varit den ovan berörda svårigheten för de i sistnämnda lagrum angivna myndigheterna att utfärda intyg om sökandens behov, som åstadkommit berörda praxis vid sidan av lagen.

Av det sagda torde framgå, att behov av föreskrifter för underlättande för

svenskar i utlandet att erhålla utdrag av straffregistret förefinnes. Detta behov synes mig utan svårighet kunna tillgodoses på det sätt, att Sveriges beskickningar och konsuler i utlandet upptagas bland de i 8 § 2 och 3 mom. i lagen om straffregister angivna myndigheter, på vilkas intyg utdrag av straffregistret kan lämnas enskild person. Uppenbarligen besitta rikets officiella representanter i utlandet stora betingelser för att utfärda dylika intyg, såvitt angår straffregisterutdrag, som äro avsedda att företes inför myndigheter i vederbörande främmande land. Den svenske beskickningschef eller konsul, hos vilken intyg av nu ifrågakvarande beskaffenhet begäres, torde utan svårighet kunna hos den utländska myndigheten inhämta upplysningar, huruvida sökandens rätt kan vara beroende av att han företer utdrag av straffregistret. Om beskickningschefen eller konsulen därvid erhåller sådana upplysningar, att han anser sig i stånd att utfärda ett intyg om att sökandens rätt kan vara beroende av att han företer utdrag av det i Sverige förda straffregistret, torde alla skäl tala för att tillmäta ett dylikt intyg sådant vitsord, att sökanden på grund av detsamma bör kunna erhålla det äskade straffregisterutdraget. Då man läser kunna förutsätta, att synnerlig noggrannhet skall komma att iakttagas vid intygens utfärdande, synes något men för straffregistrets sekretess icke vara att befara. Även om man skulle stanna vid att endast medgiva enskild person att på dylikt av beskickning eller konsul utfärdat intyg erhålla sådant utdrag av straffregistret, som avses i 8 § 3 mom. straffregisterlagen, skulle mycket därmed vara vunnet, då uppenbarligen de flesta av de framställningar om utdrag av straffregistret, varom nu är fråga, torde avse utdrag, innefattande bevis att vederbörande icke förekommer i straffregistret.'

Över justitieombudsmannens framställning har utlåtande avgivits av fångvårdsstyrelsen. Efter inhämtande av yttrande från byrådirektören å fångvårdsstyrelsens avdelning för straffregistret — däri denne med vitsordande av önskvärdenheten av den föreslagna ändringen förklarar sig finna anledning saknas att inskränka den ifrågasatta behörigheten till intyg enligt 8 § 3 mom. straffregisterlagen — har fångvårdsstyrelsen framhållit, att styrelsen ansåge en åtgärd i det angivna syftet vara av behovet påkallad, och att den icke funnit något att erinra mot det föreslagna sättet för frågans lösning.

Fångvårdsstyrelsens utlåtande.

Av justitieombudsmannens framställning och fångvårdsstyrelsens däröver avgivna utlåtande finner jag framgå, att en ändring i straffregisterlagen i syfte att underlätta för svenskar i utlandet att erhålla utdrag av straffregistret bör komma till stånd. Denna lagändring torde ock lämpligen böra ske på det sätt, att Sveriges representanter å utrikes orter tilläggas behörighet att utfärda för sådana utdrags erhållande erforderliga intyg. Tvekan synes emellertid kunna uppstå, då det gäller att avgöra, huruvida denna behörighet bör avse intyg enligt såväl 2 som 3 mom. i 8 § straffregisterlagen eller inskränkas till intyg enligt sistnämnda moment. Vid prövningen av detta spörsmål torde böra beaktas, att 2 mom. giver enskild person möjlighet att i avseende å de omständigheter, varom utdraget skall innehålla upplysning, bekomma sådant ej allenast rörande honom själv utan även rörande annan person, under det att 3 mom., vilket tillkom år 1926, endast avser att åt enskild bereda tillgång till utdrag rörande honom själv att han ej förekommer i straffregistret. I fall, då sökande önskar erhålla utdrag avseende annan person, synes mig avgöran-

Departementschefen.

det av frågan huruvida sådana omständigheter äro för handen, att därför erforderligt intyg bör meddelas, mången gång kunna bereda svårighet och kräva förhållandevis stor omsikt. Med hänsyn till vikten av att i sådant fall utdrag erhålles endast då verkligt legitimt behov därav föreligger, torde det näppeligen vara tillrådligt att lämna avgörandet i detta hänseende åt olönade konsulter, vilka kanske ej ens äro mäktiga svenska språket. Däremot lär det icke böra väcka betänkligheter att medgiva sådana konsulter rätt att utfärda intyg enligt 3 mom., så mycket mindre som någon fara för missbruk av ett med stöd därav meddelat utdrag knappast föreligger. Syftet med den ifrågasatta lagändringen skulle dessutom säkerligen komma att i ej oväsentlig grad förfelas, om våra olönade konsulter ej upptoges bland dem, som skulle äga utfärda intyg enligt 3 mom. Enligt vad jag från fångvårdsstyrelsen inhämtat avse nämligen förekommande framställningar så gott som undantagslöst utdrag enligt detta moment, uppenbarligen beroende av detta utdrags natur att tjäna som bevis om allmän oförvitlighet.

Om således en olönad konsul väl bör ombetros att utfärda intyg enligt 3 mom. men icke enligt 2 mom., återstår spørsmålet huruvida behörighet i avseende å sistnämnda intyg bör inrymmas åt våra andra representanter utrikes. Därför synes mig emellertid icke föreligga tillräcklig anledning. Något behov för enskild att erhålla utdrag enligt 2 mom. lär nämligen — sedan på grund av lagändringen 1926 möjlighet föreligger att bekomma det på visst sätt mera omfattande utdraget enligt 3 mom. — ytterst sällan uppstå, i varje fall för en utomlands vistande. Lämpligheten att för våra representanter utrikes allt efter deras ställning i förevarande avseende stadga behörighet av olika omfattning synes ock kunna ifrågasättas.

I enlighet med vad jag sålunda anfört har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag om ändrad lydelse av 8 § 3 mom. lagen den 17 oktober 1900 om straffregister.*»

Föredraganden uppläser härefter berörda förslag av den lydelse, bilaga¹ till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets yttrande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 4 december 1929.

Närvarande:

justitieråden STENBERG,
APPELBERG,
TISELIUS,
regeringsrådet SÖDERWALL.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 22 november 1929, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 8 § 3 mom. lagen den 17 oktober 1900 om straffregister.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av tillförordnade ledamoten å justitiedepartementets lagavdelning, hovrättsassessorn Gustaf Eklund.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 december 1929.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bissmark, lagrådets den 4 december 1929 avgivna yttrande över det den 22 november 1929 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 8 § 3 mom. lagen den 17 oktober 1900 om straffregister*; därvid föredraganden efter redogörelse för yttrandet hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas 1930 års riksdag till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till nästkommande års riksdag skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

H. Stefenson.